

Ю. О. Волшебна

*Житомирський державний університет імені Івана Франка
Науковий керівник: канд. філол. наук, доцент В. В. Свченко*

Особливості функціонування форм флективного родового відмінка в сонетах Шекспіра

Родовий відмінок у слов'янських і в низці інших індоєвропейських мов належить чи не до найчисельніших стосовно різнорідного синтаксичного використання відмінкових грамем. У дослідженнях його семантико-синтаксичних функцій окреслені дві тенденції: тенденція до інтеграції відмінкових значень і тенденція до їхньої широкої диференціації.

Функціональний підхід до вивчення граматичної категорії відмінка іменника спирається на теоретичні положення, які розглядають її у єдності значень, форм і функцій, і передбачає розкриття функціональних можливостей відмінкових форм іменників і особливостей їх реалізації в процесі спілкування [4: 70].

Реалізація того чи іншого компонента семантики відмінкових форм іменників можлива і залежить від контексту.

Відмінок визначають як "граматичну категорію імен (іменників, прикметників, займенників, числівників), що відбиває його синтаксичні відношення до інших слів у реченні" [4: 72].

В англійській мові зазвичай прийнято говорити саме про два відмінки іменників в англійській мові: про загальний (Common Case) і присвійний (Possessive Case) [6: 47].

Одним з основних значень родового відмінка є позначення атрибутивних відношень між предметами та явищами об'єктивної дійсності. У межах цих відношень можна виділити кілька підтипів, яким в англійській мові відповідають прийменниково-іменникові сполучення атрибутивного змісту: характеристика предмета за посесивністю. Як зазначає О. Безпояско, "значення належності у формальній репрезентації родового присубстантивного відмінка зумовлене синтаксичним контекстом, сконденсовані конструкції якого утворилися на комунікативному рівні" [2: 63]. Посесивність в англійській мові передається конструкцією структурою з аглютинуючим післяйменником 's.

Форма родового відмінка виражає ознаку предмета, тобто належність цього предмета певній особі, що підтверджують приклади із сонетів Шекспіра: *Ex. Sonnet 3 "thou art thy mother's glass"; Sonnet 9 "is it for fear to wet a widow's eye"; "by children's eyes, by husband's shape in mind"; Sonnet 13 "against the stormy guests of winter's day"; Sonnet 19 "devouring Time, blunt thou the lion's paw"; "pluck the keen teeth from the fierc tiger's jaws"; "a woman's gentle heart"; "which steals men's eyes"; Sonnet 21 "with earth and sea's rich gems"; "as any mother's child"; Sonnet 24 "and perspective it is best painter's are"; Sonnet 153 "but at my mistress' eye Love's brand new-fired" [1: 3, 7, 9, 12, 13, 14, 80].*

Для однозначного виразу приналежності, володіння, форма присвійного відмінка є більш прийнятною [3: 97]: характеристика предмета (явища, особи) за відношенням до інших предметів. Це значення виявляється у ряді функціональних різновидів:

а) характеристика предмета за змістом. Іменники у формі родового відмінка без прийменника розкривають або уточнюють зміст означуваного слова. В англійській мові це значення виражається конструкцією "іменник + *of* + іменник у загальному відмінку" [2: 169].

Ex. Sonnet 1 "that thereby beauty's rose might never die"; "feed'st thy light's flame withself-substantial fuel"; Sonnet 2 "and dog deep trenches in thy beauty's field"; Sonnet 5 "beauty's effect with beauty were bereft"; Sonnet 6 "to be death's conquest and make worms thine heir"; Sonnet 19 "o, carve not with thy hours my love's fair brow"; "for beauty's pattern to succeeding men"; Sonnet 20 "with shifting change, as it false women's fashion, women's soul amazeth"; "and love's use their treasure"; Sonnet 21 "with April's first-born flowers"; "that heaven's air in this hugerondure hems"; Sonnet 152 "but why of oath's breach do I accuse thee" [1: 3, 5, 12, 13, 80].

б) характеристика предмета за призначенням. В англійській мові цій структурі відповідає конструкція з прийменником *for*.

Ex. Sonnet 32 "had my friend's muse grown with this growing age"; Sonnet 36 "which though it alter not love's sole effect"; Sonnet 63 "though my lover's life" [1: 18, 20, 34].

в) характеристика предмета за відношенням до суб'єкта дії чи стану. У ролі означуваних слів виступають віддієслівні іменники.

І остання ознака яку можна назвати – це вживання іменника в родовому відмінку, який позначає абстрактне значення:

Ex. **Sonnet 23** "the perfect ceremony of love's right"; "to hear with eyes belongs to love's fine wit"; **Sonnet 26** "in thy soul's thought, all naked, will bestowe it"; **Sonnet 36** "which though it alter not love's sole effect"; "yet doth it steal sweet hours from love's delight"; **Sonnet 37** "so I, made lame by Fortune's dearest spite"; **Sonnet 42** "if I lose thee, my loss is my love's gain" [1: 14, 15, 20, 21, 23].

Отже, виходячи з усього зазначеного, можна зробити висновок що відмінок – морфологічна категорія, що передає відношення імені в реченні. В англійській мові зазвичай прийнято говорити саме про два відмінки іменників в англійській мові: про загальний відмінок (Common Case) і присвійний (Possessive Case). Одним з основних значень родового відмінка є позначення атрибутивних відношень між предметами та явищами об'єктивної дійсності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. William Shakespeare "The Sonnets and Narrative Poems"
2. Безпояско О. К. Іменні граматичні категорії: функціональний аналіз. – К, 1991. – 63 с.
3. Берман И. М. Грамматика английского языка. – М.: Высшая школа, 1994. –97 с.
4. Вихованець І. П. Відмінок // Українська мова: Енциклопедія. – К.: Українська енциклопедія, 2000. – 70 – 73 с.
5. Старостин П. И. Учебник английского языка. – Москва, 1976. – 47 с.